

Dins un marc general el Gravat queda definit essencialment com un camp intermediari que comprèn una sèrie de processos que ens permeten la reproducció múltiple d'un material gràfic. En l'actualitat les possibilitats de reproducció que han aportat les tecnologies digitals han esdevingut un territori productiu tant en el discurs com en les experiències que han estat realitzades els darrers anys en l'àmbit de la creació gràfica.

Si ens plantegem el Gravat no només com un sistema de reproducció sino com un procés obert, ens permet valorar els aspectes formatius i constitutius i no només la obra com una finalitat predeterminada, des de aquesta perspectiva els múltiples estats que conté el procés i cadascun dels seus passos es susceptible de ser instrumentalitzat i pot aportar-nos possibilitats de variació, d'integració amb altres medis, o de ser detingut en quant a objecte o moment estètic.

Actualment, podem considerar la matriu i el paper com a espais oberts a diverses intervencions (o tècniques) i altres processos d'hibridació o combinació que son possibles per l'existència de principis comuns i per la versatilitat pròpia de les tècniques d'impressió o transferència d'una imatge d'un suport a un altre. Podem entendre el gravat com una disposició o forma de treball i podem tenir en compte les dimensions espai-temporals que succeeixen en aquestes accions.

CODI 363453
Q1_G1_2018 - 2019
Taller de Litografia (S04)
dimarts de 08:00 a 12:00 h
Professora: Montse Carreño
montsecarreno@ub.edu
www.ub.edu/procol
grup: REPRO_Q1_1819

REPRODUCTIBILITAT: IDEES I PROCESSOS

L'assignatura **Reproductibilitat: idees i processos** es una optativa de l'àmbit de Gravat, adreçada a estudiants de 4art de l'ensenyament de Grau en Belles Arts.

El curs s'imparteix en el Taller de Litografia (S04), on s'introduiran els principis i les tècniques pròpies dels processos d'impressió a través de l'experimentació i l'ús en els projectes dels alumnes, que coneixeràn les tècniques aplicant-les a les pròpies finalitats.

Ens interessa el coneixement de les tècniques i les seves possibilitats experimentals així com les noves solucions, es a dir la capacitat d'adaptar els conceptes i les qualitats que ens aporta el medi per tal d'apropriar-les als nostres propòsits. Analitzarem el mitjà tècnic i reflexionarem també les idees que volem comunicar amb els nostres projectes per tal de transformar i enriquir els nostres conceptes previs.

Objectius

L'ensenyament dels processos que envolten la creació gràfica consideren les transformacions i noves orientacions de la producció artística contemporània. La impressió més enllà de ser un «instrument de producció» s'incorpora plenament als discursos artístics, establint un corpus complex per la pluralitat del seu abast.

Entenem el gravat com un context de treball en què intervenen els mecanismes i idees que envolten la creació artística. L'alumne aprofundeix en els conceptes propis de l'obra gràfica contemporània i l'edició, així com en els aspectes formals i en els continguts que aborda en el seu treball, a partir dels processos associats als mitjans d'impressió. De la mateixa manera, ha de conèixer les diferents modalitats de producció i les tècniques que correspongui aplicar als treballs gràfics, i saber-les utilitzar de manera adequada, i poder explicar les relacions conceptuals entre la feina i els referents plàstics, literaris o visuals en relació amb els seus projectes.

Blocs temàtics

Vivim en una època de reproductibilitat total, les tècniques han evolucionat de tal manera que pràcticament tots els àmbits de la nostra vida poden ser reproduïts. Si pots imaginar-ho, podem imprimir-ho!, anuncia un eslògan publicitari representat per l'habitació íntegrament impresa d'un hotel, que es redissenya diàriament: subjectivitats produïdes a mida, substituïbles més que perdurables. Ens parlen d'una realitat dirigida no tant a la difusió dels missatges, com al consum de noves experiències. El mestissatge i la disseminació produïts per la globalitat de les comunicacions i les fabricacions digitals, hi han transgredit la nostra experiència temporal i física; la permeabilitat de l'art en aquest entorn ha desembocat en un objecte complex, difícil de definir o delimitar.

L'estampa contemporània, pel seu caràcter inter-medial, i per la seva relació amb els processos i idees lligats a la multiplicitat, ocupa un lloc central: més enllà de les tècniques associades a la còpia d'un original, han resultat objectes que subverteixen la concepció mateixa de l'original. La noció de reproductibilitat, que va sorgir per acostar-nos el que estava lluny de nosaltres, ha esclatat massivament; es correspon amb una matriu intangible que pot donar lloc a empremtes de diferent naturalesa i de manera il·limitada. Des de l'àmbit dels Tallers de Gravat i Impressió propiciem un context d'exploració al voltant d'aquestes qüestions, que aprofundeixen entorn dels fluxos de comunicació i reproducció. Un context per projectar i seguir qüestionant les formes de visualitat i materialitat possibles, i el sentit i la comprensió de les representacions lligades a multitud d'imatges precedents.

- //////// Reproduïbles: idees i processos
- ////// Imatge impresa en la instal·lació.
- /// Construcció d'imaginari gràfic. Cos i gènere.
- //////// Art, còpia, apropiació i autoria.
- //// De la sintaxi gràfica a la postfotogràfica.
- ////// Art en l'esfera social. Stencil.

Metodologia i avaluació

Les sessions teòriques i pràctiques de treball al laboratori es desenvoluparan en el Taller de Litografia. El coneixement dels processos i de les seves possibilitats experimentals es proposen des de l'experiència creativa, es a dir a través del projecte de l'alumne. Es farà un seguiment tant dels plantejaments com de tot el procés que s'anirà definint fins la finalització i presentació del projecte final.

L'avaluació es formativa i continuada mitjançant el seguiment dels progressos de l'alumne, es obligarà l'assistència al taller i la presentació dels treballs requerits per l'aprofitament tant de les explicacions teòriques i les demostracions pràctiques com de l'experiència del grup i els comentaris que es duran a terme en el transcurs de l'assignatura. El plantejament es generarà pensament comú a partir de reflexionar entorn a una sèrie de conceptes que envolten la reproductibilitat i l'obra gràfica en l'actualitat.

Es realitzarà un seguiment personalitzat dels alumnes de cara a poder desenvolupar els aspectes procesuals de les arts gràfiques en funció de les necessitats de les propostes. Es valora l'idea i la seva execució, la coherència i la capacitat de risc i reflexió crítica; així com el treball en grup, i la capacitat per construir un discurs propi a partir del projecte.

Es faran sessions de presentació individual i col·lectiva dels avenços del treball, sense les quals no es qualifica positivament a final de curs. No s'admeten els treballs fora del plaç d'entrega o fets sense tutoria prèvia.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges del laboratori

L'avaluació és continuada durant tot el curs, fet que implica l'assistència obligatòria en horari complet al taller i la presentació dels treballs que indiqui el professorat de l'assignatura.

Cal un mínim del 80% d'assistència per superar el curs. El seguiment i la valoració progressiva comporten una avaluació continuada comentant amb l'alumne l'evolució del treball. Es valora la coherència entre idea, mitjans emprats i l'evolució del projecte.

Treball autònom. L'alumne haurà de realitzar un avantprojecte que presentarà com a contenidor d'idees o apunts d'investigació, i que serà la base per a desenvolupar un projecte en gravat. Finalitzarà amb la presentació col·lectiva del treballs i l'entrega d'una memoria escrita del projecte desenvolupat.

Qualificació: Les qualificacions es publiquen al Campus Virtual.

Revaluació: Els estudiants que hagin obtingut una qualificació de 4,5 a 4,9, sempre que ho demanin i a fi de poder millorar la qualificació, el professor els facilita una revaluació seguint les seves indicacions.

Només té dret a reavaluar-se l'alumne que compleixi els requisits següents:

///// Haver assistit a un mínim del 80 % de les classes.

/// Haver presentat el primer lliurament de treballs.

La revaluació té lloc dins el període que va des de la publicació de les notes al Campus fins al tancament de les actes.

Propostes de treball

Es realitzaran dues entregues: un avantprojecte per escrit a l'inici del laboratori i una entrega final amb la presentació oral del projecte realitzat.

Utilitzarem l'espai web **PROCOL** (www.ub.edu/procol) com a plataforma de treball en equip, on es registraràn i compartiran col·lectivament els processos d'elaboració i reflexió dels projectes.

1. Avant projecte:

Breu sinopsi de la proposta (publicat a la web PROCOL): plantejaments, objectius, referents, representació gràfica (imatges, dibuixos, fotografies).

Data de lliurament: **dimarts 16 d'octubre de 2018**

2. Projecte gràfic:

Comentari escrit del projecte amb fitxa tècnica i imatges (publicat a la web PROCOL), presentació col·lectiva i defensa oral del projecte.

Data de lliurament: **dimarts 8 de gener de 2019**

Materials necessaris

- materials per a les matrius (planxes litogràfiques que s'adquireixen al taller)
- 3 sponges absorbents (celulosa)
- gasa de cotó (aprox 1 m²)
- paper de cuina
- paper per proves i per les estampes definitives
- paper de seda o manila per protegir les estampes
- acetat 50 x 70 cm per fer registres
- carpeta 50 x 70 cm
- davantal o bata per estampar
- guants de neoprè o similars per fer la neteja
- Els materials i eines necessaris per processar les matrius i estamparles com ara àcids, disolvents, tintes i rodets estan disponibles als alumnes.
- És obligatori dur els materials requerits i complir les normatives de neteja i seguretat per poder treballar al taller.

Seguretat i prevenció

Per desenvolupar les pràctiques en totes les activitats de l'assignatura, cal conèixer i aplicar les normes de seguretat i prevenció, salut i medi ambient, i els procediments establerts en els àmbits específics del gravat i l'edició gràfica. És necessari disposar dels equips de protecció: davantal o bata, sabata tancada i guants de protecció.

Les normes de seguretat i els procediments de treball als tallers de gravat s'expliquen durant les sessions de teòrica, és imprescindible l'assistència per poder cursar l'assignatura.

Bibliografía general:

AAVV. El grabado. Historia de un arte. Barcelona: Skira, 1981. Catàleg UB

AAVV. Arte gráfico y nuevas tecnologías. Madrid: Fundación BBVA, Calcografía Nacional, 2003. Catàleg UB

BEGUIN, André. Dictionnaire technique de l'estampe. París: Bruxelles, 1977. 3 vols. Catàleg UB

MARTÍNEZ Moro, J. Un ensayo sobre grabado (A finales del siglo XX). Santander: Creática, 1998. Catàleg UB

SOLER, Ana y CASTRO, Kako (coord.). Inter(medios). La matriz intangible. Universidad de Vigo. Vigo, 2004.

VIVES, Rosa. Del cobre al papel. Barcelona: Icària, 1994. Catàleg UB

Bibliografía tècnica específica:

Antreasian, G. i Adams, C. The Tamarind book of lithography: art and techniques. Nova York: Harry N. Abrams, Inc., 1971. Catàleg UB

Tamarind Institute. Photolithography : a manual. Albuquerque : Tamarind Institute, cop. 2002

Bibliografía específica:

BAL, Mieke. Conceptos viajeros en las humanidades. Una guía de viaje. Cendeac, Murcia, 2009.

BENJAMIN, Walter. Discursos interrumpidos I. Taurus, Madrid, 1989.

BOURRIAUD, Nicolas. Postproducción. La cultura como escenario: modos en que el arte reprograma el mundo contemporáneo. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2004.

BOURRIAUD, Nicolas. Radicante. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2009.

FONTCUBERTA, Joan. La furia de las imágenes. Notas sobre la postfotografía. Galaxia Gutemberg, Barcelona, 2016.

GROYS, Boris. Volverse público. Las transformaciones del arte en el ágora contemporánea. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.

KRAUSS, Rosalind E. La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos. Alianza Forma, Madrid, 2006.

PRADA, Juan Martín. La apropiación posmoderna: arte, práctica apropiacionista y teoría de la posmodernidad. Fundamentos, Madrid, 2001.

RAMÍREZ, Juan Antonio. El objeto y el aura. (Des)orden visual del arte contemporáneo. Akal. Madrid, 2009.

STEYERL, Hito. Los condenados de la pantalla. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.

STEYERL, Hito. duty-free art. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 2015

SCHWARTZ, Hillel. La cultura de la copia. Parecidos sorprendentes, facsímiles insólitos. Editorial Cátedra. Valencia, 1998.

SUEUR-HERMEL, Valérie. Fantastique : l'estampe visionnaire de Goya à Redon. Paris : Bibliothèque nationale de France, 2015. Catàleg UB

AA.VV., (Martin Lister compilador) La imagen fotográfica en la cultura digital. Piados Multimedia 6, Barcelona 1997. Catàleg UB

Pàgina web:

<http://www.geminigel.com>

<http://www.graphicstudio.usf.edu>

<https://nga.gov.au/InternationalPrints/Tyler/Default.cfm>

<https://tylerblogs.com/>

<http://www.calcografianacional.com>

<http://www.bne.es/es/Colecciones/Grabados/>

http://miro.palmademallorca.es/pagina.php?Cod_fam=12

<http://fransmasereelcentrum.be/en/>